

EXPOSITIONIS EPISTOLE AD GALATAS

G Apostolus: Non enim tali circumcisione salutem docebat aut ferri, sed si in ea constitueretur spes salutis, hoc esse contra salutem ostendebat. Poterat ergo ut si perfida equo animo tolerare, secundum sententiam quam alibi dixit, Circumcisio nihil est, & preceptum nihil est, sed observatio mandatorum dei. Propter subintroductos autem falsos fratres non est copulsus Titus circumcidit: id est, non ei potuit extorqueri ut circumcidatur: quia illi qui subintroierunt dicunt percutere libertatem eorum, videntur observabat & cupiebat circumcidit Titum, ut iam circumcisionem etiam ipsius Pauli attestatione & confirmatione, tanquam salutem necessariam praedicarent. Et sic eos, ut ait, in seruitus tem redigeret: id est, sub onera legis servilia reuocarent. Quibus se nec ad horam: id est, nec ad tempus cessisse dicit subiectio, ut veritas Euangelij permaneter ad getes. Denotabant autem suspectiores haberi volebant inuidi. A postulam Paulum, quod aliquid persecutor Ecclesiarum fuerit: & ideo dicit, De his autem qui videntur esse aliquid, quales aliquid fuerint, nihil mea interest. Quia & qui videntur esse aliquid, carnalibus hoibuscum videntur esse aliquid.

H Nam non sunt ipsi aliquid: Et si enim boni ministri dei sunt, Christus in ipsis est aliquid, non ipsi per se. Nam si ipsi per se essent aliquid, semper fuissent aliquid: quales aliquid fuerint: id est, quia & ipsi peccatores fuerint, nihil sua dicit interesse. Quia deus hominis personam non accipit: id est, sine personarum acceptance omnes ad salutem vocavit, non reputans illos delicta eorum. Et ideo absentibus illis qui priores facti erat. A postulam Paulus a domino perfectus est: ut quando cum eis contulit, nihil esset quod perfectioni eius adderent: sed potius videret, eundem dominum Iesum Christum, qui sine personarum acceptance salvos facit, hoc deditus Paulus ut ministraret gentibus, quod etiam Petro dederat, ut ministraret Iudeis. Non ergo inuenientur sunt in aliquo dissidente ab illo, ut cum ille se perfectum Euagelium accepisse diceret, illi negarent & aliquid vellet tam imperfecto addere: sed ecce pro reprobationibus imperfectiorum, approbatores perfectiorum fuerunt. Et dederunt de ceteras societas: id est, consenserunt in societate, & paruerunt voluntati domini consentientes, ut Paulus & Barnabae irent ad gentes, ipsi autem in circumcisionem, quemque præputio: id est, gentibus contraria videbantur. Nam etiam sic potest intelligi, quod ait, ecce ratio, ut ordo iste sit. Mihi enim qui videntur nihil apos posuerunt, sed ecce ratio, ut nos quidem in gentes iremus, que sunt contraria circumcisioni, ipsi autem in circumcisione, consenserunt mihi & Barnabae: id est, dexteras societas nobis dederunt. Neque in contumelia præcessorum eius putet quis ab eo dicit: Qui videntur esse aliquid, quales aliquid fuerint, nihil mea interest. Et illi enim tam spirituales viri volebant resisti carnalibus, qui putabant aliquid ipsorum esse & non potius Christianum eis, multumque gaudebant cum persuaderetur hoibuscum, & seipso præcessorum Pauli sicut eidem Paulum ex peccatoribus iustificatos esse a domino, qui personaliter hois non accipit, quia dei gloriam querrebant, non suam. Sed quia carnales & superbi homines si quid de vita ipsorum preterita dicunt irascuntur & in contumeliam accipiunt, ex animo suis coniuncti Apostolos Petrus autem & Iacobus & Ioannes honoratiores in apostolis erat, quia ipsi tribus se in monte dominus ostendit in significacione regni sui, cum ante sex dies dixisset, Sunt hic quidam de circumstantibus qui non gustabunt mortem, donec videantur filium hois in regno patrii sui. Nec ipsi erant columnæ, sed videbantur. Nouerat enim Paulus sapientiam adfiscisse sibi dominum, & non tres columnas constituisse, sed septem: Qui numerus vel ad unitatem Ecclesiae refertur: So-

let enim pro unitate ponit, sicut in Euangelio dicitur est, A capitulo in hoc seculo septies tantum: ac Matt. 19 si diceret, Quasi nihil habentes, sed omnia possidentes. Unde etiam Iohannes ad septem scribit Ecclesiæ, que utique unitate Ecclesie personam gerunt: Vnde certe ad septenaria operationem spiritus sancti magis refertur septenarius numerus colimari: sapientie & intellectus, consilii & fortitudinis, scientie & pietatis & timoris dei, quibus operationibus dominus filii dei, hoc est, Ecclesia continetur. Quod autem ait, Tatum ut pauperum menores elemus, quod & studiū hoc ipsum facere, Communis cura erat omnibus Apostolis de pauperibus sanctorum qui erat in Iudea, qui rerum suarum venditarum precia ad pedes Apostolorum posuerat. Sic ergo ad gentes missi sunt, Paulus & Barnabas, ut Ecclesie gemitum siue hoc non fecerat, ministrarent oratione ipsorum eis qui hoc fecerat: sicut ad Romanos dicit, Nunc autem pergat Hierusalem ministrare sanctis, placuit enim Macedonia & Achaea communionem aliquam facere in pauperes sanctorum qui sunt in Hierusalem. Placuit enim illis, & debitores eorum sunt. Si enim spiritibus eorum comunicauerunt getes, de Lament & in carnalibus ministrare eis. In nulla ergo similitudine Paulus lapsus erat, quia seruabatur vibique quod congregari videbat, siue Ecclesie gemitum, siue Iudeorum, ut nulquam auferret consuetudinem, dum regnum dei tantum admonens, ne quis in superfluis poneret spem salutis, etiam si soli etudinem in eis propter offenditionem infirmorum custodire vellet. Sicut ad Corinthios dicit, Circumcisus quis 1. Cor. 7. vocatus est, non adducat preceptum: in preputio qui vocatus est, non circumcidatur. Circumcisio nihil est, & preceptum nihil est, sed observatio mandatorum dei: Vnusquisque in qua vocatione vocatus est, in ea permaneat. Hoc enim ad eas consuetudinem vel conditiones vita retulit, que nihil obstante fideli bonis que moribus: Non enim filiatru erat quisque cum vocatus est, debet in latrociniu permanere. Petrus autem cum venisset Antiochiam obiurgatus est a Paulo, non quia consenserat consuetudine Iudeorum in qua natus atque educatus erat, quanquam apud gentes ea non seruaret, sed obiurgatus est, quia gentibus ea volebat imponere. Cum vidisset quod illa venisse ab Jacobo, id est a Iudea: Non Ecclesie Hierosolymitanæ Jacobus præfuit. Timens ergo eos qui adhuc putabant in illis obseruatiobus salutem constitutam, segregabat se a gentibus & simulante illis consentiebat ad imponendum gentibus illa onera seruitutis, quod in ipsis obiurgatione verbi satis apparebat. Non enim ait, Sit uero cum Iudeus sis getuliter & non Iudeus vivis, quemadmodum rursus ad consuetudinem Iudeorum reverteris: sed, quemadmodum inquit, getes cognoscis Iudei zare. Quod autem hoc ei coram oibus dixit, necessitas coegerit, ut omnes illius obiurgatione parentur. Non enim vtile erat errore qui palam nocebat, in secreto emendare. Huc accedit quod firmitas & charitas Petri cui ter a deo dictum est, Amas me? Ioan. 21. Palcos oves meas, obiurgationem talem posterioris pastoris pro salute gregis libenter sustinebat: Non erat obiurgatore suo ipse qui obiurgabatur mirabilior, & ad imitandum difficilior: Facilius est enim videre quid in alio corrigit, atque id vituperando vel obiurgando corrigit, quam videre quid in te corrigit dum sit, libenterque corrigit, vel per te ipsum ne dum adde posterior, adde coram omnibus. Valeat autem hoc ad magnum humilitatis exemplum, quem maxima est disciplina Christiana: humilitate enim conseruat charitas. Non nihil ea citius violat quam superbia. Et ideo dominus non ait, Tollite iugum meum & discite a me, quoniam quatuordecana de sepulchris Matt. 12. cadauera exultato, atque omnia demonia de corporibus homi-

Matt. 16